



Een psalm Michail Boelgakov

Deze tekst werd door Boelgakov geschreven toen hij in Bolsjaja Sadovaja nummer 10 woonde, in het beruchte appartement nummer 50 dat ook een belangrijke rol speelt in De meester en Margarita. Vertaald door Carel Schouten.

Uit de archieven van
De meester en Margarita

<http://www.masterandmargarita.eu>

Webmaster

Jan Vanhellemont
Klein Begijnhof 6
B-3000 Leuven

+3216583866
+32475260793

Een psalm

Als eerste lijkt het of er een rat aan de deur krabt. Maar er is een heel beleefde menselijke stem hoorbaar:

- Mag ik binnenkomen?
- Dat mag, alstublieft.

De deurscharnieren zingen.

Ga maar op de bank zitten. (Vanaf de deur) – En hoe loop ik over het parket?

- Loop rustigjes en schuif niet. Welaan, wat voor nieuwtjes heb je?
- Niets.
- Staat u mij toe, wie heeft er vanmorgen in de gang gebruld?
(Een bezwaarlijke pauze). – Ik heb gebruld.
- Waarom?
- Mijn moeder had me een pak slaag gegeven.
- Waarvoor?
- (Een gespannen pauze). – Ik heb Soerka in zijn oor gebeten.
- Dat is sterk.
- Mamma zegt dat Soerka een schurk is. Hij plaagt mij, heeft kopeken afgenomen.
- Toch zijn er niet van die verordeningen, dat je vanwege kopeken mensen in de oren mag bijten.
- Jij bent kennelijk een domme jongen.
(Belediging). – Ik ga me om jou niet druk maken.
- Is ook niet nodig.
(Pauze). – Als pappa komt, zal ik het tegen hem zeggen. (Pauze).
- Hij schiet je neer.
- Ach zo! Goed, dan ga ik geen thee maken. Waarvoor? Als ze mij neerschieten...
- Nee, maak jij maar thee.
- En drink je met mij?
- Met snoepjes? Ja?
- Absoluut.
- Dan drink ik mee.

Op hun hurken staan twee menselijke lichamen, een grote en een kleine. Met een muzikaal geluid kookt een fluitketel, en een kegel van warm licht ligt op de bladzijde Jerome Jerome *.

- De gedichten ben je waarschijnlijk vergeten?
- Nee, ik ben ze niet vergeten.
- Lees voor dan.
- I... Ik koop schoenen voor mezelf...
- Voor bij de slipjas.
- Voor bij de slipjas, en ik zal volgens de noten zingen...
- Een psalm.
- Een psalm... en ik breng... me een hond...
- Nie...
- Niets
- We overleven het hoe dan ook.
- Dan hoe ook ove – leve

Een geluid. Jerome. Stoom. Een kegel. Het parket glanst.

- Jij bent eenzaam.

Jerome valt op het parket. De bladzijde dooft uit.

(Pauze) – Wie heeft je dat gezegd?

(Een vreedzame pauze). – Mamma.

- Wanneer?

- Wanneer ze je een knoop heeft aangenaaid. Aangenaaid. Annaait, aannaait en zegt tegen Nataska...

- Zozo. Wacht even, wacht even, draai je niet om, of anders verbrand ik je... Oef!

- Heet, oef!

- Het snoepje dat je wilt, dat neem je ook.

- Ik wil die grote daar.

- Blaas maar, blaas en bungel niet met je benen.

(Een vrouwenstem achter het podium). Slavka!

De deur klapt. De scharnieren zingen aangenaam.

- Weer is hij bij u. Slavka, ga naar huis!

- Nee, nee, we drinken thee met hem.

- Hij heeft toch zonet nog gedronken. (een stille openhartigheid). – Ik... heb niet gedronken.

- Vera Ivanovna, komt u thee drinken.

- Bedankt, ik heb zojuist...

- Komt u maar, komt u maar, ik laat u niet gaan...

- Uw handen zijn nat... Het wasgoed hang ik op...

(Een onaangename beschermer). – Heb het lef niet mijn moeder te vertragen.

- Nou goed, ik zal haar niet vertragen... Vera Ivanovna, gaat u zitten...

- Wacht even, ik hang het wasgoed op, en dan kom ik.

- Prachtig. Ik zal het petroleumstel niet uitmaken.

- En jij, Slavka, drink het op, en ga naar huis. Slapen. Hij stoort u.

De scharnieren zingen onplezierig. Kegels in verschillende richtingen. De fluitketel is geluidloos.

- Wil jij al gaan slapen?

- Nee, wil ik niet. Vertel jij me een sprookje.

- Je ogen zijn al klein.

- Nee, niet klein, vertel.

- Goed, kom maar hier, bij mij. Leg je hoofd neer. Zo. Een sprookje? Welk sprookje zal ik je vertellen? Hè?

- Over een jongetje, over die...

- Over een jongetje? Dat, broer, is een moeilijk sprookje. Maar voor jou moge het zo zijn.

Goed, dus op de aarde, zo ging het, woonde een jongetje. Ja, klein, van ongeveer een jaar of vier. In Moskou. Met zijn moeder. En dat jongetje heette Slavka.

- Huhum... Zoals ik?

- Hij was tamelijk mooi, maar hij was tot grootste spijt een vechtersbaas. En hij vocht met wat dan ook – met poppen en benen en zelfs overschoenen. En op een keer op de trap met een meisje van nummer acht, een fijn meisje, stil, een schoonheid, en hij sloeg haar met een boekje op haar bek.

- Ze vocht zelf.

- Wacht even. Het gaat hier niet over jou.

- Een andere Slavka.

- Een geheel andere. Waar was ik toch gebleven? Ja... wel, natuurlijk trokken ze die Slavka elke dag los, omdat vechtpartijen inderdaad niet toegelaten kunnen worden. En Slavka kwam evengoed niet tot bedaren. En het kwam zover dat Slavka op een prachtige

dag met Sjoerka ruzie maakte, ook zo een jongetje was het, en zonder lang te denken bijt hij met zijn tanden het oor vast, en het halve oor was niet meer zoals het was. Er barstte direct een kabaal los, Sjoerka brult, Slavka trokken ze los, hij brult ook... Op de een of andere manier plakte ze het oor van Sjoerka met lijm vast. Slavka zetten ze natuurlijk in de hoek... En plotseling een bel... En er verschijnt een geheel onbekende mijnheer met een enorme rode baard en blauwe bril en vraagt met een basstem: "Staat u mij toe te weten wie hier Slavka mag zijn?". Slavka antwoordt: "Ik ben Slavka". - "Wel, luister, - zegt hij, - geachte Slavka, u moet uit Moskou verwijderen, naar Toerkestan". Slavka ziet dat het slecht gesteld is, en had oprecht berouw. "Ik geef toe, zegt hij, dat ik heb gevochten, ik heb ook op de trap met kopeken gespeeld, en ik heb gewetenloos tegen mamma gelogen - ik zei dat ik niet gespeeld had... Maar er zal niet meer van zulks komen, omdat ik een nieuw leven begin."

- "Wel, - zegt de opzichter - dat is iets anders. Dan volgt jou een beloning voor je oprechte berouw". En meteen bracht hij Slavka in de belonings- en verdelingsgaard*. En Slavka ziet daar verschillende zichtbare en onzichtbare zaken zijn. Hier zijn luchtballonnen, en auto's, en vliegtuigen, en gestreepte balletjes, en fietsen, en trommels. En de opzichter zegt: "Kies wat je ziel wil. En wat Slavka koos, ben ik vergeten..."

(Een zoete, slaapdrongen bas) - Een fiets!...

- Ja, ja, ik weet het weer: een fiets. En Slavka stapte meteen op de fiets en rolde direct de Koezjnjetski brug op. Hij rolt en blaast op een klaroen, en het publiek staat op het trottoir en verbaast zich: "Een wonderbaarlijke persoon die Slavka. En hoe komt het dat hij niet onder een auto komt?" En Slavka belt en schreeuwt tegen de koetsiers".

"Hou rechts!" De koetsiers vliegen, de auto's vliegen, Slavka stookt flink en er lopen soldaten en die spelen een mars, zodat het in de oren weerklinkt...

- Reeds?

Scharnieren zingen. Een gang. Een deur. Witte armen, ontbloot tot de elleboog.

- Mijn God. Laat mij hem uitkleden.

- Komt u maar. Ik wacht.

- Te laat...

- Nee, nee... Ik wil het niet horen...

- Nou goed.

Lichtkegels. Het begint te klinken. Boven zijn pitten*. Jerome is niet nodig; hij ligt op de vloer. In het glimmerraam* zijn petroleumampen: een kleine vreugdevolle hel. Ik ga in de nachten een psalm zingen. Hoe dan ook overleven we het. Ja, ik ben eenzaam. De psalm is treurig. Ik kan niet leven. Het kwellendste van alles in het leven zijn knopen. Ze vallen eraf, alsof ze eraf rotten. Er vloog er gisteren een van mijn vest. Vandaag een van mijn jasje en een van mijn broek van achteren. Ik kan niet leven met knopen, maar ik zie alles en begrijp alles. Hij komt niet. Hij schiet me niet neer. Ze zei toen in de gang tegen Natasjka: "Spoedig komt mijn man terug, en dan reizen we naar Petersburg". Hij komt helemaal niet terug. Hij komt niet terug, gelooft u mij. Zeven maanden is hij er niet, er drie keer zag ik toevallig dat ze huilde. Tranen, weet u, verberg je niet. Maar hij verloor alleen heel veel doordat hij die witte, warme armen liet vallen. Dat is zijn zaak, maar ik begrijp niet hoe hij Slavka kon vergeten.

Hoe vreugdevol zongen de scharnieren.

Er zijn geen kegels. In het glimmerraampje* is een zwarte duisternis. Allang is de fluitketel tot rust gekomen. Het licht van de lamp kijkt in duizend kleine oogjes door het dunne satinet.

- Uw vingers zijn opmerkelijk. U zou pianiste moeten zijn.

- Als ik naar St.-Petersburg reis, zal ik weer spelen.

- U gaat niet naar St.-Petersburg... Slavka heeft op zijn hals net zulke krullen als u... En ik heb verdriet, weet u. Het is saai zo, te erg zo. Het is onmogelijk te leven. Rondom zijn knopen, knopen, kno...
- Kust u mij niet... kus niet... ik moet niet weggaan... te laat...
- U gaat niet weg. U begint daar te huilen. U hebt die gewoonte.
- Niet waar. Ik huil niet. Wie heeft u dat gezegd?
- Ik weet het zelf. Ik zie het zelf. U zult huilen en ik heb verdriet... verdriet...
- Wat ik doe... wat u doet...

Er zijn geen kegels. De lamp schijnt niet door het dunne satinet. Duisternis. Duisternis. Er zijn geen knopen. Ik koop een fiets voor Slavka. Ik koop voor mezelf schoenen voor bij de slipjas, en ik ga geen psalm zingen in de nachten. Niets, we overleven hoe dan ook.